

Pædagogisk tilsyn; Haraldsgården 2020

Der tages udgangspunkt i observationerne, dialogen og øvrig viden om institutionen, for at kunne placere institutionen i den rette kategori. Se evt. faglig dialogguide, vedhæftet denne mail for at se, hvad konsulenten ser efter i sine observationer og hvilke faktorer konsulenten vurderer efter.

Institutionsnavn: Haraldsgården

Deltagere: Pædagog fra vuggestuen, pædagog fra børnehaven, TR og pædagog og pædagog fra basisgruppen, AMR og pædagog fra basisgruppen, afdelingsledere for henholdsvis vuggestue, minihaven og børnehaven, pæd. leder og forældrerepræsentant fra forældrebestyrelse.

Obs: På observationsdagene ses en god normering

I. Sociale relationer – positiv voksenkontakt hver dag

”Alle børn har ret til positiv voksenkontakt hver dag – og udsatte børn har et særligt behov for at blive set og få omsorg. Alle børn skal opleve et trygt og omsorgsfuldt miljø, hvor de mødes med respekt og anerkendelse”.

Vurdering: Vedligehold indsats.

På baggrund af observationerne og dialogen vurderes det, at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning. Desuden vurderes, at der arbejdes målrettet med sociale relationer, hvilket positivt afspejler sig i praksis, på tværs af alle stuer. Der observeres tydeligt positivt relationsarbejde, hvor det ses, at det enkelte barn mødes omsorgsfuldt i trygge læringsmiljøer af imødekommende og anerkendende voksne. Med baggrund heri, vurderes Haraldsgården i *vedligehold indsats*.

Begrundelser:

Observationerne tegner et billede af personale, der udmønter omsorgspædagogik af høj kvalitet, hvilket ses ved nærværende og omsorgsfulde voksne, der italesætter, spejler og hjælper børnene med at sætte ord på følelser og handlinger. Personalets handlinger i relationen med børnene, viser en høj grad af relationskompetence, hvilket ses ved, at personalet i praksis går fysisk ned i børnehøjde og har ansigt-til-ansigt kontakt med børnene, samtidig med at der ses en fælles opmærksomhed om et *fælles tredje*, hvor det ses, at personalet er lyttende og opmærksomme på børnenes initiativer og turtagning i kommunikationen.

Det er kendetegnede for relations arbejdet, at der konsekvent observeres opmærksomme og lydhøre voksne, der inddrager børnenes perspektiver og har deres opmærksomhed rettet mod børnene, hvilket i praksis ses skaber gode betingelser for længerevarende positive samspil mellem børnevoksne og børnene imellem. Således ses, at personalet er gode til at bringe sig i øjenhøjde med børnene, se hvad børnene er optaget af og følge børnenes engagementer. Som det fx ses, da en voksen fanger to børns optagethed af at lege med pudder på vej ud i garderoben, og gør det til en leg, at børnene kan bruge puderne til at sejle ud på gangen.

Det observeres, at der på tværs af stuerne er en positiv grundtone, hvor der tales til og med børnene i et roligt tonefald. Det ses, at personalet er tilgængelige og til rådighed, og hjælper børnene når der er behov - Både i forhold til omsorg, trøst, hjælp til samspil og konfliktløsning. Det ses, at personalet positivt spejler børnenes følelser og hjælper børnene med følelsesregulering.

I dialogen beskrives, at der via mindre grupper arbejdes bevidst med at skabe et pædagogisk læringsmiljø over hele dagen, der er præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed. Det beskrives, at erfaringen er at de små grupper skaber gode betingelser for ro, fordybelse, tilgængelige voksne, og giver bedre mulighed for at få øje på alle børns behov. Disse beskrivelser matcher observationerne, der viser at der er organiseret små grupper på tværs af alle stuer, indenfor. Det ses, at denne organisering skaber gode betingelser for den nære relation, kommunikation og fokuseret opmærksomhed om det *fælles tredje*, hvor det ses, at personalet er nærværende, engageret og viser interesse i samværet med børnene om differentierede aktiviteter/lege/rutiner i mindre grupper, afpasset det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

Der har været og er løbende fælles faglige drøftelser af tilgangen til relations arbejdet, og hvordan relations arbejdet i praksis konkret skal se ud i hverdagshandlinger, i mødet med børnene, fx via Marte Meos grundprincipper for samspil. Alle nye medarbejdere introduceres til, hvilke forventninger der er til relations arbejdet. Der arbejdes med primær pædagog-ordning.

I dialogen beskrives, hvordan personalet arbejder systematisk med at sikre, at alle børn oplever positiv voksenkontakt og er i positiv trivsel, hvilket i praksis bl.a. sker ved at børnene gennemgås på afdelings- og stuemøder og via TOPI. På møderne drøftes, hvilken kontakt de voksne har til børnene, og hvordan de enkelte børn trives. Personalet sparrer med hinanden og kommer med forskellige perspektiver på, hvordan personalet kan understøtte og styrke de enkelte børns trivsel og udvikling.

Haraldsgården har taget stilling til og drøftet, hvordan børn i udsatte positioner sikres positiv voksenkontakt på daglig basis, bl.a. via de små børnegrupper. Ligesom det vurderes, hvorvidt barnet i en periode har behov for og vil profitere af ekstra voksenkontakt. På møder aftales konkrete tiltag i forhold til børn, der opleves at være i en udsat position. Der arbejdes med individuelle handleplaner.

Det beskrives, at relationsarbejde løbende reflekteres og evalueres på diverse mødefora.

Anbefalinger:

- Fortsæt det positive relationsarbejde med fokus på mindre børnegrupper, der skaber gode betingelser for omsorg, nærvær, kommunikation og fælles opmærksomhed

2. Inklusion og fællesskab – børne- og ungefællesskaber til alle

”Alle børn skal opleve at være en del af et socialt fællesskab. Børn med særlige behov skal inkluderes i fællesskabet med udgangspunkt i deres behov og muligheder. Personalets respekt for børnenes egne kulturfællesskaber er central”.

Vurdering: Tilpas indsats

På baggrund af observationerne og dialogen vurderes, at Haraldsgården har en god pædagogisk praksis i forhold til pejlemærket, hvilket i praksis ses ved, at der foregår positivt inklusionsarbejde, der skaber gode pædagogiske rammer og muligheder for børnenes deltagelsesmuligheder i børnefællesskaberne, bl.a. via det *fælles tredje* i mindre børnegrupper. De udslagsgivende parameter for vurderingen i *tilpas indsats*, er at det vurderes, at der er udviklingspotentialer i forhold til at nedenstående punkter ses tydeligt i praksis:

- En yderlig kvalificering af læringsmiljøet og personalets positioner på legepladsen (børnehaven i tidsrummet efter frokost og vuggestuen om formiddagen).
- En yderlig kvalificering af, hvordan det systematisk sikres, at alle børn har deltagelsesmuligheder i og er en del af børnefællesskaber/leg på legepladsen.
- En yderlig kvalificering af og tilrettelæggelse af overgangene og ”mellemløbetiden” til og fra frokosten.

Begrundelser:

Leg, Inklusion og børnefællesskaber på stuerne indenfor:

Generelt observeres, at samværet mellem børnene er præget af, at alle børn er med i børnefællesskaber med positive barn-barn relationer (indenfor). Samtidig ses, at personalet er opmærksom på de børn, som har behov for positiv understøttelse i forhold til at komme i leg og fællesskab med de andre børn. Det ses, at de enkelte børn som ses stå/gå alene, er personalet opmærksomme på og går på opdagelse i forhold til, hvorvidt barnet har behov for på afstand at observere, hvad der sker, eller har behov for at blive inviteret ind i leg/børnefællesskaberne.

Observationerne tegner et samlet billede af en pædagogisk praksis, hvor personalet arbejder fokuseret på at skabe rammerne for inkluderende læringsmiljøer qua *det fælles tredje* i mindre grupper, hen over hele formiddagen. Fx i måltiderne, samling, lege og aktiviteter. Der observeres en god balance mellem børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter (indenfor), i små børnegrupper, hvor personalet skaber muligheder for, at alle børn har deltagelsesmuligheder i aktiviteter og lege på en positiv måde. Det ses, at personalet lykkedes særligt godt med at bruge vokseninitierede aktiviteter og legen som rum til at skabe rum og rammer til, at børnene får øje på hinanden, danner fællesskaber og legerelationer. Herigennem ses det, at personalet aktivt understøtter børnenes inklusion i sociale fællesskaber.

Observationerne tegner et billede af et personale, der skaber deltagelses- og udviklingsmuligheder for børn i udsatte positioner, ved at møde barnet inde for nærmeste udviklingszone og bringer barnet ind i et fællesskab, med udgangspunkt i det, barnet kan mestre. Som det fx ses i Minihaven under en aktivitet med en faldskærm, hvor et barn giver udtryk for ikke at ville med ind under

faldskærmen, sammen med de andre børn. Barnet får derfor til opgave sammen med de voksne at holde og blæse faldskærmen over de andre børn, og får på denne måde deltagelsesmuligheder.

I dialogen beskrives, hvordan der er et særligt blik for børn i udsatte positioner, der har behov for særlig støtte til at komme ind i fællesskaberne. Fx har personalet gode erfaringer med at anvende *den pædagogiske bagdør*, arrangere mindre børnegrupper, hvor der er fokus på barnets interesser og relationer med få børn, der giver barnet mestringsoplevelser i lege og samspil, som barnet kan tage med sig videre i andre relationer. Der laves individuelle handleplaner på børn i udsatte positioner, som løbende genbesøges, justeres og evalueres.

Legepladsen:

I forhold til sidste års anbefalinger har særligt Minihaven arbejdet med anbefalingerne, og hele huset har arbejdet med positioner: Lige før Covid 19 indtræf var det planlagt, at man skulle gå i dybden med at arbejde med positioner og legepladsen. Det er planlagt, at man skal i gang med arbejdet igen. Observationer af Minihaven på legepladsen viser en positiv forbedring, hvor det ses at børnene har deres egen legeplads, hvor det observeres, at personalet får fordelt sig i positioner, og alle børn ses være en del af et fællesskab/leg.

I dialogen talte vi om konkrete observationer af vuggestuen på legepladsen om formiddagen. Observationerne viser et samlet billede af, at det er utydeligt, hvilke pædagogiske læringsmiljøer, der er tilrettelagt, hvordan rammen er sat, og hvad de pædagogiske intentioner er med at være på legepladsen? Der observeres en overvægt af børneinitierede lege og få vokseninitierede lege/aktiviteter eller lege, hvor voksne *går foran*, er fordybet, aktivt deltagende, bidrager til legen og/eller understøtter børnenes eksisterende lege. Det ses, at personalet primært *går bag ved* børnene og sporadisk deltager i leg. Observationerne tegner et billede af, at der er uklart hvad de voksnes positioner er. Det så ud som om, at flertallet af de voksne havde samme position; at have overblik, cirkulere rundt og holde øje med børnene og træde til, hvis der opstod behov for hjælp. Når personalet fik øje på børn, der havde behov for hjælp, ses, at de voksne er tilgængelige, imødekommende, guidende og hjælper børnene. Desuden ses, at de voksne i flere situationer, hen over formiddagen kommer til at opholde sig de samme steder på legepladsen.

På legepladsen om eftermiddagen (børnehaven) ses, at størstedelen af jeres børn er en del af leg og et større eller mindre fællesskab. Samtidig observeres enkelte børn som, ad flere omgange ser ud til at være i en udsat position i forhold til at komme ind i leg/være en del af et fællesskab, uden at børnene selv tager initiativ til at komme i leg/fællesskab eller bliver inviteret ind i leg/fællesskab af andre børn. Det ses, at der sporadisk er voksne, der jævnligt får øje på børn, der sidder/går alene rundt. Det observeres her, at den voksne er imødekommende og sporadisk henvender sig til, og er i korte dialoger med børnene. Fx italesætter hvad barnet laver og spørg om barnet vil være med i en leg, men at der ikke tages initiativ til at hjælpe barnet med den nødvendige støtte til at få erfaringer med at indgå i lege/fællesskaber. I forlængelse heraf drøftede vi, at det ses at de voksne her primært *går bag ved barnet*, og at det ikke har den ønskede effekt, da det ses, at børnene ikke bliver en del af leg/børnefællesskaber eller får konkret hjælp til deltagelse i leg/fællesskab.

Det observeres, at personalets positioner er uklare i forhold til hvilke voksne, der har ansvar for hvilke opgaver og steder på legepladsen.

Overgangen til og fra frokost:

På baggrund af konkrete observationer, drøftede vi i dialogen, at det i vuggestuen og Minhaven kan se ud som om, at man skal nå noget i tiden lige før frokost og i forlængelse af frokosten. Fx ses på en stue i vuggestuen, at nogle børn kommer tidligt op og sidde ved bordet og venter på frokosten med hagesmækker på og et puslespil, uden at der sker noget samlet for børnegruppen eller der skabes en glidende overgang til frokosten. I Minihaven ses fx, at personalet efter frokosten har positioneret sig så to ud af fire medarbejdere laver praktisk arbejde, én voksen skifter ble og den sidste voksne sidder med otte børn og læser med børnene. Klokken er på dette tidspunkt 11.20. I forlængelse af observationerne i dialogen havde vi spændende drøftelser omkring, hvorvidt og hvordan man kan tilrettelægge læringsmiljøet før og efter frokosten på andre måder, så der bl.a. skabes mindre ventetid og en mere glidende overgang til det næste, der skal ske.

Børn på Basispladser:

I dialogen beskrives, at basisgruppen har fokus på at understøtte og inkludere børnene i større eller mindre fællesskaber på hvalstuen eller på de øvrige stuer, med hensyn til og respekt for, hvornår det enkelte barn har særlige behov for støtte til at indgå i hverdagen og børnefællesskaberne. Der arbejdes fortsat med en balance i forhold til, hvornår det enkelte barn profiterer af at være i fællesskaberne og spejle sig i andre børn, og hvornår barnet har brug for tryghed på egen stue. På observationsdagen ses, personale der understøtter børnene i at få øje på og være i samspil med hinanden. Desuden ses et par børn fra børnehaven som leger på Hvalstuen, og hvor den voksne går foran og bidrage ind i en leg, så et barn fra Hvalstuen er i samspil med og i fordybelse med børnene i en længerevarende leg.

Der udarbejdes løbende handleplaner for børnene på en basisplads, ligesom der er tilrettelagt særlige fokuserede udviklingsforløb for børnene med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone. Det beskrives, hvordan personalet har et særligt blik for børnenes styrker, og hvornår børnene kommer i udsatte positioner og har behov for ekstra omsorg.

Børnenes deltagelsesmuligheder og inddragelse i dagligdagens opgaver og rutiner: Generelt observeres, at der arbejdes med genkendelige og velorganiserede rutiner og aktiviteter, som er kendt af børnene. Det ses, at børnene inddrages, i- og får mulighed for selv at gøre sig egne erfaringer og øve sig i at være aktive deltagere (jf. Styrkede læreplan). Fx ses det tydeligt i praksis, at børnene gives god tid til at øve sig i at tage tøj af- og på. I forbindelse med måltiderne ses børn, der selv smører rugbrødsmadder, smider klude i skraldespanden og rydder service op efter endt måltid.

Det fysiske læringsmiljø:

I dialogen drøftede vi, at det er vanskeligt at vurdere det fysiske læringsmiljø, idet institutionen følger retningslinjerne i forhold til Covid 19, hvilket medfører, at mange ting er pakket væk. På observationsdagen ses, at stuerne er indrettet i mindre legezoner, fx køkken og legehjørne med Bobles til fysisk udfoldelse. Personalet fortæller, at man siden tilsynet i 2019 og før Covid 19, har

arbejdet med at indrette flere små tematiserede og tydelige legezoner. I Minihaven har man særligt været optaget af at sikre at der var aldersrelevant legetøj til de yngste børn. På tværs af alle stuer har man været optaget af at gøre klar til legen i legezoneerne.

Anbefalinger:

Legepladspædagogik:

Reflekter over, hvad den fælles røde tråd for Haraldsgårdens legepladspædagogik skal være:

- Hvordan ser god legepladspædagogik ud i Haraldsgården, hvis vi kommer i mål med vores pædagogiske intentioner? Hvilke læringsmiljøer skal tilrettelægges? Hvad skal personalet konkret gøre? Hvordan kan vi se det i praksis om tre, seks, ni og tolv måneder? Hvilke konkrete handlinger, skal vi se efter i praksis?
- Hvad skal børnene have ud af at være på legepladsen? (Formålet) Og, hvad kræver det af personalet? Hvilke deltagelsesmuligheder skal børnene have?
- Hvad kan vi tilbyde børnene? Hvad ønsker vi at udvikle?
- Hvordan kan vi skabe en balance mellem børne- og vokseninitierede lege? Og hvad er personalets rolle?
- Hvordan sikrer vi, at alle børn oplever, at være en del af børnefællesskaberne på legepladsen? (hvad skal vi være opmærksomme på?)
- Hvordan gør vi legepladsen til et sjovt, omsorgsfuldt og lærerigt uderum?
- Hvad vil vi gerne se børnene og personalet gøre, hvis vi lykkes med vores intentioner?

En ide kan være at lave legepladskasser, der kan tages frem i forhold til en konkret leg. Desuden anbefales det, at lave legemanuskripter på to-tre lege (med tilhørende remedier), som kan leges på legepladsen (se bogen ”*Kom ind i legen – fælles legemanuskripter som pædagogisk metode*”). Laminer evt. billeder af legepladskasserne og de konkrete lege og hæng på legepladsen, så børnene inddrages, inspireres og kan se, hvilke legemuligheder der er.

- Det anbefales, at I har et skærpet fokus på de børn, der ikke gør særligt væsen ud af sig selv, men ser ud til at have behov for støtte til at komme i leg og ind i børnefællesskaberne på legepladsen. Dette ved at *stilladsere* legen, være deltagende i og hjælpe børn ind i leg med andre børn. Fx ved at have fokus på den voksnes rolle i de børne- og vokseninitierede lege, og ved at bruge de pædagogiske positioner; *gå foran legen, gå ved siden af legen, gå bagved legen*. Brug jeres gode erfaringer, der observeres inde på stuerne. Reflekter over hvordan omsorgspositionen på legepladsen, konkret i handlinger kan hjælpe de børn, der er i periferien af legen/fællesskaberne, ind i fællesskaber/leg?

Personalets positioner på legepladsen:

Reflekter over, de voksnes positioner på legepladsen, når I er større børnegrupper ude på legepladsen. Hvordan skal rollefordelingen være på legepladsen?

Ved at være bevidste om, at de voksne har forskellige roller på legepladsen, er der mulighed for at skabe endnu mere rum for nærværende og positive voksen/barn relationer og for, at alle børn har en oplevelse af at være en del af børnefællesskaberne. Afprøv derfor de tre følgende pædagogiske positioner:

1. **Omsorgsgiver/opsøgende:** Er opmærksomme på børn, der ser ud til ikke at være en del af børnefællesskaberne og hjælper børn ind i lege/fællesskaber. Stimulerer, igangsætter til leg og samspil børnene imellem, med det formål at favne børn, der har brug for ekstra omsorg i forhold til at komme i samspil med andre børn.

2. **Flyver:** Hjælper børnene med praktiske ting, hjælper med at løse konflikter og trøster børn. Kan også være i leg/samspil med børnene, men er opmærksom på at have overblikket og have øje for de børn, der har brug for hjælp.

3. **Fordyber (fordybelse):** Er igangsætter af lege og fordyber sig i længevarende leg/aktivitet med børnene, velvidende at dette er muligt, da andre voksne har fokus på børn, der er kede af det og/eller har brug for hjælp. Her dannes en tryk base på legepladsen, hvor der er vokseninitierede lege/aktiviteter, som børnene kan søge hen til ved behov.

Ved at indtage disse forskellige positioner på legepladsen, gøre de voksne sig tilgængelig så der er noget for børnene at inkludere sig i. Ligesom en bevidst organisering af de voksnes positioner og baser på legepladsen giver børnene bedre deltagelsesmuligheder i fællesskaberne.

Desuden kunne det være interessant at bringe børneperspektivet i spil, fx ved at reflektere over:

- Hvordan kan vi blive klogere på og inddrage børnenes perspektiver på, hvad de synes er sjovt på legepladsen? (Fx ved dialog, tegne, selv tage billeder, børn sætter post it notes på deres ynglingssteder). I kan finde inspiration i temahæftet "Børneperspektiver". Denne er vedhæftet.
- Hvordan kan vi være med til at give børnene muligheder for deres "egne rum" og egne lege på legepladsen og samtidig sikre, at alle børn har adgang til børnefællesskaberne?

I kan finde inspiration i EVAS temahæfter: "*Samspil på legepladsen*" og "*Leg for børn*".

Disse er vedhæftet.

Overgangen og "mellemlumstiden" til og fra frokost (vuggestuen og Minihaven):

- Der bør være en skærpet opmærksomhed på det pædagogiske formål med overgangen til og fra frokosten, og hvordan I bliver helt skarpe på at organisere og tilrettelægge et udviklende læringsmiljø i denne overgang og "mellemlumstid", der opstår. Hvad skal børnene have ud af overgangene og "mellemlumstiden"? Hvor mange børn kan én voksen være i samspil med i overgangen? *Hvordan* skal de voksne være i samspil med og understøtte børnenes lege/fællesskaber i mellemlumstiden til og fra frokost og til sovestund?

Set fra et børneperspektiv og fokus på, at der skal tilrettelægges læringsmiljøer fra 7-17 (jf. pædagogisk læreplan), hvornår giver det så mening at løse hvilke opgaver/positioner og hvornår?

- Indtag børneperspektivet og gå på opdagelse med børnene i, hvordan det er at være en del af overgangene og "mellemlumstiden" til og fra måltiderne. Et greb kan være at videofilme overgangene og efterfølgende analysere og reflektere over, hvad der virker godt i overgangene. Heri kan I finde en nøgle til, hvad I skal gøre mere og/eller mindre af.

Arbejdet med disse anbefalinger kan knyttes til den styrkede læreplans fokus på børnefællesskaber, leg, læringsmiljøer hen over hele dagen og børn i udsatte positioner.

3. Sprogindsatsen – muligheder gennem sprog

“Alle børn skal have de bedste udviklingsmuligheder for deres sprog”

Vurdering: Vedligehold indsats.

Det vurderes, at Haraldsgården arbejder systematisk med at skabe positive udviklingsmuligheder, i forhold til alle børns kommunikative og sproglige udvikling, hvilket tydeligt afspejles i praksis. Desuden vurderes, at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning. Dette kommer fx til udtryk ved, at personalet i dialogen kan redegøre for, hvordan der arbejdes med pejlemærket. Ligesom det beskrives, at der har været og løbende er fælles faglige refleksioner over, hvordan god sprogpedagogisk praksis skal se ud, i Haraldsgården, hen over hele dagen. Med baggrund heri, vurderes Haraldsgården i *vedligehold indsats*. Der er i vurderingen lagt vægt på, at der er systematiske procedurer i forhold til hvordan børn i sproglige udfordringer understøttes, i samarbejde med barnets forældre.

Begrundelser:

Dialogen og observationerne tegner et billede af, at der arbejdes systematisk med sprog som en fast del af det pædagogiske arbejde. Således tegner observationerne på tværs af stuerne et billede af, at der er tilrettelagt positive og understøttende sproglige læringsmiljøer, der giver børnene sproglige udviklingsmuligheder. Det observeres, at de små børnegrupper indenfor og under måltiderne skaber gode betingelser for et lavt støjniveau. De sprogunderstøttende sprogmiljøer kommer i praksis til udtryk ved, at personalet skaber gode betingelser for at børnene kan bruge og udvikle sproget i planlagte aktiviteter som samling, dialogisk læsning og planlagte aktiviteter. På observationsdagen ses, at der på flere stuer er dialogisk læsning med udgangspunkt i Lasse Leif bøgerne. Det ses, at bøgerne stiller skarpt på genkendelig hverdagsting, og de voksne kobler det, der sker i bøgerne til børnenes egne oplevelser, hvilket giver spørgsmål fra børnene og skaber dialog.

Ligesom det ses, at personalet arbejder med sproget i hverdagspædagogikken som i legen, i garderoben, puslesituationen og ved måltiderne, og bruger disse tilbagevendende hverdagsbegivenheder som sproglige udviklingsrum. I praksis ses dette, ved at personalet understøtter børnene ved at give tid til fælles opmærksomhed, dialog, samt med ord og italesættelser af begreber, som det fx ses da børnene i vuggestuen er i garderoben og skal have tøjet af *”så skal du hive i skoen”* *”Først den ene arm, så den anden arm”*, *”blusen skal over hovedet”*. Eller under cirkusteamet, hvor forskellige begreber udfoldes i forhold til, at noget kan være hårdt/blødt, hvornår noget er højt/lavt.

Det observeres, at personalet i mødet med børnene konsekvent anvender flere sprogunderstøttende strategier. F.eks. ses det, at personalet benævner børnenes og egne handlinger, dialoger med turtagning i flere led, lytter, afventer og giver børnene tid til at finde ord og formulere sig, samt fortolker og udvider børnenes sproglige initiativer. Desuden ses, at personalet er gode til at fange det børnene, er optaget af og anvende åbne nysgerrige spørgsmål, (fx *”hvilke andre dyr kender I, i Zoo?”* *”Hvilken slags pasta spiser du?”* *”Hvad bygger du?”*) der er med til at udvide børnenes sprog, og som tilskynder børnene til at være i længerevarende små dialoger. Det ses, at anvendelsen af de sprogunderstøttende strategier, skaber gode betingelser for at understøtte sproget, og at

børnene får gode muligheder for at udfolde, øve, eksperimentere og gøre sig egne erfaringer med kommunikation og sprog.

Det observeres, at personalet har opmærksomhed på at afpasse sproget og de understøttende sprogstrategier i forhold til barnets nærmeste udviklingszone. Dette kommer i praksis til udtryk ved, at personalets handlinger og sprog er tilpasset barnets udtryk, samtidig med, at det ses at personalet kommunikerer i overensstemmelse med børnenes forudsætninger og aldersmæssige udvikling. Fx ses brug af visuelle dagsskemaer og piktogrammer til at understøtte personalets verbale kommunikation med børn på en basisplads, der profiterer af visuel understøttelse, fx under historielæsning. I forhold til vuggestuebørnene, ses at personalet bruger mimik og gestik for at understøtte det verbale sprog, samt sætter ord på egne handlinger og børnenes handlinger, følelser og initiativer.

Der hvor der er grund til en særlig tilrettelagt indsats i forhold til den sproglige udvikling hos børn på en basisplads, samarbejdes med tale-høre-lærer. I forlængelse af, og med baggrund i vejledning fra tale-høre-lærer arbejder personalet bevidst med at give børnene et sprogligt løft ved at tilrettelægge forskellige aktiviteter, hvor sproget naturligt kommer i spil.

Ved bekymring for et barns sproglige udvikling har Haraldsgården fortsat en klar strategi og systematik for, hvordan der handles. Personalet observerer og afdækker på, hvilke områder barnet har sproglige vanskeligheder og sproglige styrker. Det beskrives, at man metodisk arbejder med sprograppen og de sproglige fokuspunkter for at få øje på børnenes sproglige udvikling, og hvordan man kan tilrettelægge sproglige læringsmiljøer. Der laves en handleplan, som løbende følges op, justeres og evalueres. Forældrene inddrages tidligt i bekymringen og inviteres ind i, hvad der sprogligt arbejdes med i Haraldsgården, og forældrene vejledes i, hvordan de hjemme kan understøtte barnets sprog.

Grundet Covid 19 er mange ting pakket væk (jf. pejlemærke to), så i dialogen drøftede vi, at det er vanskeligt at vurdere, hvordan det fysiske læringsmiljø understøtter børnenes sproglige udvikling. Der ses bøger og billeder i børnehøjde, som ses, ansporer til sproglige dialoger børnene imellem og mellem børn-voksne.

Det beskrives, at der fortsat arbejdes systematisk med sprogvurderinger af alle 3- og 5årige. For de børn, der vurderes i behov for fokuseret indsats, udarbejdes en skriftlig handleplan, som løbende følges op, justeres og evalueres. Sprogvurderingen og handleplanen følges fælles op på barnets stue, så stuen har et fælles fagligt fokus på at tilrettelægge læringsmiljøer, der kan understøtte barnets sprog. Forældrene inddrages i resultaterne af sprogvurderingen og personalet vejleder forældrene i, hvordan hjem og institution i fællesskab kan understøtte barnets sproglige udvikling.

I hverdagen og på møder arbejdes løbende med refleksioner af arbejdet med kommunikation og sprog. Det beskrives, at fokus for refleksionerne særligt er koncentreret omkring at undersøge og spørge til: ” Hvordan skaber vi situationer i løbet af hele dagen, hvor børnene har mulighed for at udfolde sproget”.

Anbefalinger:

- Fortsæt den positive sprogpedagogiske praksis.

4. Forældresamarbejde – forældrepartnerskab

”Forældre og institutionen skal indgå i et tæt og ligeværdigt samarbejde om det enkelte barns udvikling og trivsel. Forældre er en ressource i forhold til samarbejdet om deres barn”

Vurdering: Vedligehold indsats

På baggrund af beskrivelser i dialogen, vurderes at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning, og at der arbejdes målrettet med pejlemærket, bl.a. qua systematiske forældresamtaler, forældreinddragelse og løbende vidensdeling med forældrene om deres barn. Personalet kan i dialogen redegøre for og komme med konkrete eksempler på forældresamarbejdet, som også er beskrevet i læreplanen. På disse baggrunde vurderes Haraldsgården i *vedligehold indsats*.

Begrundelser:

I dialogen beskrives, at Haraldsgården faciliterer og rammesætter et tæt og ligeværdigt samarbejde med forældrene om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem:

- Højt informationsniveau. Fx via nyhedsbreve fra ledelsen, dagbog og billeder på Kbh.-barn og aktivitetsplaner for ugen og måneden. Samt forældremøder, hvor forældrene får mulighed for at få indblik i hverdagen og de pædagogiske intentioner og mål, der er for den pædagogiske praksis.
- Formelt forældresamarbejde via forældre- og bestyrelsesmøder.
- Ved bekymring for et barns trivsel og udvikling inddrages forældrene tidligt i forløbet, så der er mulighed for dialog og en tidlig indsats i forhold til, hvordan hjem og institution kan samarbejde om at understøtte barnets trivsel, læring og udvikling.

Der er skabt rammer for løbende dialog og vidensdeling i hverdagen og ved planlagte samtaler med forældrene, om deres barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem:

- Løbende dialog om barnets hverdag, trivsel, læring og udvikling.
- Daglige overleveringer og dialog med forældrene, hvor det særligt vægtes at fortælle små historier fra hverdagen, så forældrene oplever at deres barn bliver set.
- Systematiske forældresamtaler om barnets trivsel, læring og udvikling en gang årligt. Der laves udviklingsbeskrivelser af det enkelte barn, forud for samtalerne. Desuden er der mulighed for behovssamtaler, foranlediget af såvel forældre som personale.

Forældrerepræsentanten støtter op om personalets fortælling om forældresamarbejdet som værende tæt, informativt og positivt. Videre supplerer forældrerådsrepræsentanten, at det set fra et forældreperspektiv opleves, at ens barn bliver set, at personalet er imødekommende, og at man som forældre og børn mødes positivt og med en oprigtig interesse i ens barn. Særligt fremhæves det, at det opleves, at man som forældre altid kan komme til personalet med undring og bekymring, og at man her mødes med åbenhed.

Det beskrives, at der er en engageret forældregruppe og en aktiv forældrebestyrelse. Forældrepartnerskabet og hvordan det skal forstås, drøftes altid på det første bestyrelsesmøde, hvor der laves årshjul og er en forventningsafstemning. Videre beskrives, at der er et tæt samarbejde

med forældrebestyrelsen, hvor politikker, pædagogik og retningslinjer drøftes. Det opleves, at de øvrige forældre bruger bestyrelsen.

Via løbende sparring mellem kollegaer og sparring med pædagogisk leder sikres, at medarbejderne har faglige kompetencer til at indgå i et konstruktivt forældresamarbejde. I forhold til svære forældresamtaler, er det ledelsen, der er ansvarlig, sparrer med medarbejderne og afdelingsleder deltager evt. deltager i samtalen.

Blandt personalet laves løbende refleksioner og evalueringer af forældresamarbejdet. Forældrenes oplevelser af forældresamarbejdet inddrages på forældremøder, bestyrelsesmøder og ved forældresamtaler, hvor der spørges ind til forældrenes oplevelser af forældresamarbejdet i forhold til deres barn.

Anbefalinger:

- Fortsæt det gode arbejde i forhold til at skabe gode betingelser for et tæt samarbejde om børnenes glæde, trivsel, læring og udvikling.

5. Sammenhæng – også i overgange

”Alle børn skal opleve en helhed i deres liv. Ved overgangen fra et tilbud til et andet, skal barnet og deres forældre opleve, at der samarbejdes om at skabe en tryk og god overgang”

Vurdering: Vedligehold indsats

På baggrund af beskrivelser i dialogen vurderes, at Haraldsgården i praksis arbejder målrettet med pejlemærket, så det er synligt i børnenes hverdag. Dette kommer til udtryk ved, at personalet i dialogen med konkrete eksempler kan redegøre for, hvordan der arbejdes systematisk med at sikre tryghed og sammenhænge i overgangene fra et tilbud til et andet. På baggrund heraf, vurderes Haraldsgården i *vedligehold indsats*.

Begrundelser:

I dialogen beskrives, hvordan der har været fælles faglige refleksioner af, hvordan der skabes tryghed og sammenhænge i børnenes overgange. Fx beskrives, hvordan Haraldsgården har systematiske strategier for, modtager- og afgiver-perspektivet i forbindelse med børnenes overgange. Således er der faste procedure for modtagelse af- og barnets første tid i institutionen, som er kendt af og praktiseres af alle medarbejdere. Ligesom der er faste procedure for overlevering af børnene til frit/skole. I praksis kan strategierne ses ved følgende:

- Børnenes modtagelse og første tid i institutionen aftales i tæt dialog med forældrene og med respekt for det enkelte barns behov.
- I basisgruppen og Natsværmeren tilbydes en opstartssamtale inden start, med det formål at få viden om barnets behov og rutiner, så der skabes de bedste betingelser for en god start, med udgangspunkt i de behov det enkelte barn har.
- Intern overlevering mellem overgangen fra en stue til en anden, så relevant viden følger barnet. Ligesom den kommende stue besøges forud for start.

- Fokus på aktiviteter for kommende frit/skolestartere, der understøtter børnenes udvikling og trivsel, så børnene har de bedste forudsætninger for kommende deltagelse i fritids- og skolelivet.
- Forældrecafe hvor folkeskolen anbefales og der er fokus på, hvordan der frem mod frit/skole arbejdes med at gøre børnene frit/skole-klar.
- Besøg på Nørrefælles skole/KKFO med det formål at give børnene indblik i, hvad en fritidsinstitution og skole er, så der skabes udgangspunkt for dialog om den kommende overgang. Børn på en basis-plads deltager ligeledes, så de får samme muligheder.
- 5- års status på kommende frit/skole starter og forældresamtaler, hvor personale og forældre har en dialog om, hvordan hjem og børnehave kan samarbejde om, at give barnet de bedste betingelser for deltagelse i det kommende frit/skoleliv.
- Der laves vidensoverdragelser til fritidsinstitution/skole på alle børn, med forældrenes samtykke. Jf. mål for Stærkt samarbejde. Overgangsmaterialet fra Kbh.barn anvendes.
- For børn i udsatte positioner, er der (med forældrenes samtykke) særlig opmærksomhed på overlevering til frit/skole.
- For børn på en basisplads arbejdes med udvidet vidensoverdragelse. Der er et tæt samarbejde mellem institution og psykolog med henblik på at finde det rette skoletilbud, og i forhold til at sikre, at den kommende skole er klædt godt på i forhold til at modtage barnet, så der kan ske en glidende overgang.
- Der laves handleplaner på børn, hvis skolestart udsættes.

Der er etableret en stærk samarbejdsaftale, jf. mål for stærkt samarbejde med Nørre Fælled skole. Stærkt samarbejde beskrives som positivt og med flere konkrete aktiviteter for børn. Det beskrives, at planlægningen af arbejdet med de kommende frit/skolebørn sker på baggrund af viden om, hvilke kompetencer, det er hensigtsmæssigt at børnene har med sig i ”rygsækken”, når de starter på frit/skole, og med baggrund i forrige års evaluering af forløbet med frit/skolebørnene.

Anbefalinger:

- Fortsæt det positive arbejde.

6. Krav om refleksion og metodisk systematik i den pædagogiske praksis

”Alle Institutioner skal vælge en konkret metode, således at der – på mangfoldige måder – arbejdes systematisk og reflekteret. Institutionerne skal skabe rum for refleksion over det pædagogiske arbejde og kunne indgå i en dialog omkring deres pædagogiske praksis. I valg af metode skal der tages afsæt i den enkelte institutions børnegruppe og øvrige lokale forhold”

Vurdering: Vedligehold indsats

Det vurderes, at pejlemærket er en del af den pædagogiske planlægning, og at Haraldsgården arbejder målrettet med refleksion og metodisk systematik. Fx i form af fælles fagfaglige metoder, systematiske og løbende refleksioner og evalueringer af den pædagogiske praksis, samt systematisk mødevirksomhed. Personalet kan i dialogen redegøre for et systematisk arbejde med TOPI, SMTTE, sprogvurderinger og handleplaner. På disse baggrunde vurderes Haraldsgården til at være i vedligehold indsats.

Begrundelser:

Systematik og anvendelse af metoder:

Som udgangspunkt for et fælles fagligt fundament for den pædagogiske praksis arbejdes metodisk med SMTTE, sprogvurderinger, sprogteknikker, TOPI, Marte meo og pædagogisk idræt. SMTTE anvendes som en systematisk metode til at sætte konkrete mål i forbindelse med planlægning, samt evaluering af den pædagogiske praksis. Hvordan grundprincipperne for Marte Meo skal se ud i hverdagshandlinger i praksis, drøftes løbende på møder.

Mulighed for dialog og refleksion over det pædagogiske arbejde:

Der er en fast struktur for personale-, afdelings- og stuemøder. Det beskrives, at møderne giver mulighed for fælles faglige refleksioner, feedback, videndeling og løbende evaluering af praksis. Videre beskrives, at der er en fast systematik i forhold til dagsorden og referat af møderne, så der løbende er mulighed for at genbesøge de pædagogiske drøftelser og de SMTTE'er, der er lavet. For nye medarbejdere er der en mentorordning med løbende sparring. Det beskrives, at afdelingslederne arbejder tæt på praksis og løbende sparrer med personalet. Afdelingsledelsen deltager i stuemøder og sparrer bl.a. på personalets arbejde med TOPI og handleplaner.

Anvendelse af data til understøttelse og udvikling af det pædagogiske læringsmiljø:

Data fra observationer af egen praksis, TOPI, sprogvurderinger og institutionens egen motorikscreening anvendes løbende til at drøfte, videreudvikle og planlægge de pædagogiske læringsmiljøer.

Faglig kompetenceudvikling:

I dialogen beskrives, at der løbende er fokus på kompetenceudvikling for personalet, bl.a. via forskellige kursusforløb. Det prioriteres at sende flere medarbejdere på de samme kurser, da man har erfaret, at det skaber bedre betingelser for implementering i hele huset. Pædagogisk idræt og den naturfaglig profil opkvalificeres løbende. Der har været fælles sprogforløb for hele klyngen. BUF-akademi og fyraftensoplæg fra BUPL er også en kilde til kompetenceudvikling. Generelt prioriteres det at arbejde med et indsatsområde i to år (fx sprog, natur, pæd. idræt) for at sikre en vellykket implementering. Udover disse forløb beskrives, at der løbende sker mesterlære og egen løbende kompetenceudvikling på møder og via pædagogisk sparring.

Evalueringspraksis:

Det beskrives, at der løbende evalueres på den pædagogiske praksis, via SMTTE og handleplaner, som løbende genbesøges på stue, afdelings- og personalemøder. Disse er skriftliggjorte, så de er mulige at genbesøge, med det formål at personalet løbende kan lave nedslag i praksis og se, hvorvidt de kommer i mål med deres pædagogiske intentioner.

Anbefalinger: Evaluering:

- Det anbefales at inddrage børneperspektivet ved alle evalueringer, så opmærksomheden skærpes på: *Gør vi det, vi tror vi gør, set ud fra et børneperspektiv?* Børnenes perspektiv er centrale som feedback til personalet. Det anbefales, at I reflekterer over, hvordan I løbende kan inddrage børnenes perspektiv i jeres evalueringer, og derved systematisk lytte til børnene i udviklingen af læringsmiljøerne. Metoder hertil kan fx være observationer,

interviewes, billeder m.m. Hæftet ”Børneperspektiver” og ”undersøgelseskassen” er vedhæftet som inspiration til, hvordan personalet kan inddrage børnene i hverdagen, og systematisk lytte til børnene i udviklingen af læringsmiljøer. Anvend desuden de metoder/greb I via uddannelsen som faglige fyrtårne har fået i forhold til at få øje på børnenes perspektiver.

- I forbindelse med jeres evalueringspraksis skal I være opmærksom på: at det er et krav, at evalueringen tager udgangspunkt i de pædagogiske mål i den styrkede læreplan, og en vurdering af sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, og hvorvidt noget i læringsmiljøet fremadrettet skal være anderledes på baggrund af evalueringen. (Jf. den styrkede læreplan). I praksis betyder det, at evalueringen skal være en del af den fremtidige planlægning, hvilket betyder at fremtidige aktiviteter, rutinesituationer m.m. planlægges på baggrund af fortidens erfaringer, som er blevet synlige via evalueringer af praksis.

Til denne proces kan I anvende data fra jeres praksis i form af observationer, praksisfortællinger og TOPI. Desuden kan selvevalueringsskemaet fra EVA anvendes. Denne er vedhæftet.

Opfølgning

Konsulenten stiller sig naturligvis til rådighed i forbindelse med uddybning af tilsynsrapporten og sparring i forhold til anbefalingerne.

Konklusion:

Observationerne og tilsynsdialogen tegner et billede af, at der er et reflekteret og højt fagligt grundlag for den pædagogiske praksis. Denne reflekterede tilgang til den pædagogiske praksis afspejler sig positivt i observationerne, hvilket ses og vurderes at give en positiv effekt for den pædagogiske kvalitet børnene møder.

Nærværende tilsynsrapport skal ses som personalets arbejdsredskab det kommende år. På baggrund af tilsynet, anbefales det at have fokus på:

- Legepladspædagogik med fokus på, hvad børnene skal have ud af at være på legepladsen, samt fokus på, at alle børn oplever at være en del af leg/børnefællesskaber på legepladsen.
- En yderlig kvalificering af læringsmiljøet i overgangen og ”mellemløbetiden”, der opstår før og efter frokost.
- At vedligeholde kvaliteten og (videre)udvikle den eksisterende høje faglighed yderlig,

Det vurderes, at den pædagogiske praksis kan vedligeholdes og udvikles yderlig ved at arbejde med og løbende reflektere over:

- Hvordan sikres det, at vi løbende vedligeholder og udvikler den pædagogiske praksis? Hvordan kan det ses i praksis?
- Hvordan kan vi inddrage børnenes perspektiver i vores evalueringer af læringsmiljøerne, så vi bliver klogere på: ” *Gør vi det, vi tror vi gør, set ud fra et børneperspektiv?* ”

Pædagogisk konsulent indre by/Østerbro